

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto VIII. - Štev. 11

Gorica - 15. marca 1956 - Trst

Izhaja vsak četrtek

ZAHODNA POLITIKA NA PRELOMU

Zahodna politika je dospela do drugega preloma po drugi svetovni vojni. Prvi je bil okoli leta 1947, ko je bilo nevarno, da sovetjski valjar pregazi Evropo do atlantske obale. Zahodne države so demobilizirale. Sovjeti pa so ohranili svojo moč neodotaknjeno. Takrat nas je rešila Amerika z atomsko bombo in z gospodarsko pomočjo. Ameriški zunanji minister Marshall si je zamislil obrambni jez v obliki gospodarske okrepitve po znanem Marshallovem gospodarskem načrtu, ki mu je njegov naslednik Acheson dodal še vojaško obrambni jez v politični jez v obliki Atlantske zveze. Takratna politika je bila zaveziti moč Sovjetske zveze s pasom držav, povezanih v obrambne pogodbe. Nastala je Atlantska zveza, ki ji je pozneje sledila Zahodnoevropska zveza, v Aziji pa Organizacija za obrambo južnovzhodne Azije ter prav nazadnje bagdadska pogodba. Politika, ki jo je zasnoval Acheson ter jo je nadaljeval tudi Dulles, je imela torej namen zadržati sovjetsko pronicanje v hladni vojni. Toda po Stalinovi smrti in zlasti po lanskem ženevski konferenci štirih velesil se je začelo marsikaj spreminjati. Nekateri daljnovidni politiki so kmalu opazili, da obrambni jez ne drži več, ker so ga Sovjeti začeli preskakovati. Spoznali so, da bi jih morebitna vojna le uničila. Sovjeti so namreč zasnovali nov miren načrt za zavojevanje sveta za komunizem. Rekli so, da oba tabora lahko živita drug poleg drugega, ne da bi se zgrizla. To imenujejo koeksistenco. Razbili so zahodni monopol na atomsko orožje ter začeli razvijati tudi najuspešnejše zahodno orožje, to je njegovo gospodarsko pomoč manj razvitim deželam. Z Zahodom so začeli konkurirati tudi na gospodarskem in tehničnem področju. Gospodarsko in tehnično pronicanje so povezali z uspešno politično propagando v korist komunizma in na škodo zahodnih držav. Manjše države v njihovi sosesčini so postale nemirne. Nekateri so začeli trdit, da so nevtralne, druge, da so enako oddaljene od obeh blokov, tretje, da hočejo igrati posredovalno vlogo med obema blokoma. Vsekakor se je nekaj spremenilo in Zahod bo moral krepko spremeniti svojo politiko. Dospel je do druge prelomnice, in upajmo, da jo bo prebrodil tako srečno, kot prvo l. 1947. Na vseh koncih so se začeli oglašati glasniki potrebe po spremembi, ker je v Ameriki sedanje vodstvo ni tako jasno čutilo, kot sta jo pred leti spoznala Marshall in Acheson. Največji glasnik te potrebe je predsednik italijanske republike Gronchi, ki je na svojem obisku v Združenih državah in Kanadi ves čas govoril, da je treba rešiti krščansko omiko pred komunizmom, za kar pa ne zadošča več sedanji zgolj vojaški značaj atlantskega in drugih zavezništva. Ta zavezništva je treba razširiti na gospodarsko in socialno področje. Podoben glas so dvignili nemški kancler Adenauer, francoski zunanji minister Pineau, ki je po našem mnenju v svojih napadih na dosežanje zahodno politiko šel predaleč, kanadski zunanji minister Pearson in zunanji ministri azijskih članic Organizacije za obrambo južnovzhodne Azije, ki so se prejšnji teden zbrali v Karačiju in od ameriškega zunanjega ministra Dullesa zahtevali, naj se zgane tudi on.

Ce bo Zahod, zlasti pa ameriška diplomacija, spoznal to največjo potrebo sedanjega časa, bo lahko tekmoval z novo pretkano sovjetsko

Anglija, Grčija in Ciper

Stanje med Anglijo, Grčijo ter britansko kolonijo Ciprom je zelo napeto. Ni še bilo dolgo, ko so se sredi pogajanj med duhovnim voditeljem gibanja za neodvisnost Cipra pravoslavnim škofom Makariosom in britansko vlado raznesli glasovi, da bo dosežen sporazum o ureditvi ciprskega vprašanja. Toda pogajanja so se kljub obojestranskemu popuščanju razbila in britanske oblasti so dale Makariosa zapreti v trenutku, ko se je hotel z letališča v Nikoziji odpeljati v Atene na razgovore z grško vlado. Nato so ga odpeljali v pregnanstvo na neki osamljeni otok v Indijskem oceanu. Poznavalci sodijo, da je hotela britanska vlada pokazati močno roko na Cipru, ko je njen ugled zadel hud udarec z odstavitvijo Glubb paše kot poveljnika arabske legije v Jordaniji. Toda ta korak je bil skrajno zgrešen. Zadel je prav pri vrhu pravoslavne cerkve na Cipru in odprl novo krvavo rano v duši ciprskega prebivalstva, ki želi doseči neodvisnost in se združiti z Grčijo. Tudi grško ljudstvo je razburjeno

in demonstrira proti Angliji. Grčija je odpoklicala svojega veleposlanika v Londonu, protestirala pri glavnem tajniku Združenih narodov in zahtevala, naj pride razprava o Cipru na jesensko zasedanje glavne skupščine Združenih narodov. Še resnejše pa utegnejo biti posledice tega zgrešenega koraka za Atlantsko zvezo, katere članici sta Grčija in Velika Britanija. Ciper kaj lahko poze v zrak atlantske postojanke v Grčiji. Tam se bodo do nevarnosti preloma napele nevtralistične težnje titovskega ali celo satelitskega kova, kar bo sicer v prvi vrsti škodovalo Grkom samim, ako se bodo v navalu strasti prenačili in izstopili iz Atlantske zveze, pa tudi zahodni skupnosti. Edino korist bi imel mednarodni komunizem. Zadevo je treba takoj sporazumno rešiti ter opozoriti tudi zapoznele britanske imperialiste, da jim je odklenalo. Danes bo svobodni svet lahko živel in obstal le, če bo sodeloval v popolnem sporazumu in spoštuječ svobodo ter neodvisnost vseh svojih — tudi najmanjših — sestavnih delov.

Sporazumi in davčni vijak v FLRJ

Italija in Jugoslavija sta podpisali tri sporazume: sporazum o posebnih dobavah, sporazum o tehničnem sodelovanju in sporazum o ribolovu na Jadranu. Sporazum o posebnih dobavah predvideva, da bo Jugoslavija sklenila v Italiji investicijska naročila v vrednosti 60 milijonov dolarjev, od česar bo 45 milijonov kreditirala italijanska vlada, 15 milijonov pa daje Jugoslavija na razpolago iz vojne odškodnine. Po tem sporazumu bo torej Jugoslavija lahko kupila v Italiji industrijsko opremo v vrednosti 60 milijonov dolarjev, in sicer vse na kredit. S sporazumom o tehničnem sodelovanju pa sta se jugoslovanska in italijanska vlada obvezali, da bosta pomagali pri tehničnem sodelovanju na vseh gospodarskih področjih. Sporazum o ribolovu na Jadranu določa posebna področja ob jugoslovanski obali, na katerih bodo smeli italijanski ribiči nemoteno ribariti. Trajal bo eno leto in ga bosta obe državi lahko podaljšali. Italija ne bo plačala Jugoslaviji posebne odškodnine za nalovljene ribe, ker je ta sporazum povezan s prvim, gospodarskim dogovorom, v katerem je dala Italija Jugoslaviji posebne kreditne ugodnosti.

V Jugoslaviji so kmetje že doslej nosili veliko davčno težo. Sedaj jim je komunistični režim naložil še nove, skoro neznosne davke z opravičilom, da bodo ti davki opošejevali razvoj kmetijstva. Nekaj časa so jugoslovanski propagandisti širili glasove, da bodo pospeševali kmetijstvo, ki je doslej trpel v korist težke industrije. Zdaj se je izkazalo, da ga bodo obratno udarili z novimi davki. Gospodarski diktator Vukmanović-Tempo je najavil, da bodo uvedli naslednje nove davke: progresivni davek na katastrski dohodek v višini do 44 odstotkov. Računajo, da bo ta davek vrgel 31 milijard dinarjev, to je 2 milijardi več kot lani; dalje obvezni triodstotni dodatni davek, ki bo vrgel 5 milijard dinarjev in tretjič prav tako nov davek na vprežno živino, na kmečke vozove, avtomobile in mo-

politiko, kot je vzdržal v hladni vojni. Če ne, pa bo zagrešil veliko napako, ki jo bo lahko popravil le za ceno velikanskih žrtve, ali pa je sploh ne bo mogel popraviti.

torje, traktorje, mline, kotle za kuhanje žganja ter razne druge poljedelske stroje. Ta davek naj bi vrgel 7 milijard dinarjev. Zanimivo je, da bo novo breme katastrskega davka najbolj udarilo po kmetih, ki imajo manj kot pet hektarjev zemlje. Tako se hočejo komunisti maščevati nad kmeti, češ da nočejo povečati svojih pridelkov, kar bodo zdaj prisiljeni delati, če bodo hoteli dobiti sredstva za plačevanje novih neznosnih davkov. Ubogi ljudje! Vsakdo pravi, da bi rad delal, če bi kaj imel od tega. A prav to hočejo komunistični oblastniki preprečiti. Kdo se bo torej mučil za rdečo gospodo?

Gronchi se je vrnil iz Amerike

Predsednik Gronchi je končal svoj obisk v Združenih državah in Kanadi. Priznati moramo, da je svojo državo častno zastopal. Bil je prvi italijanski povojni državnik, ki je nastopal res popolnoma kot enakovreden brez čuta manjvrednosti. Dal je nekaj koristnih predlogov za utrditev zahodne skupnosti, zlasti pa bo njegov obisk rodil velike koristi za Italijo.

Mollet v Londonu

Francoski ministrski predsednik Mollet je bil za en dan na obisku pri britanskem ministrskem predsedniku Eden. Eden se je hotel z njim podrobneje pogovoriti, kaj neki naj pomenijo kritike francoskega zunanjega ministra Pineauja na račun Atlantske zveze in njegovo zagovarjanje potrebe po tesnejšem sodelovanju s Sovjeti. Mollet je Edena tolažil, da Pineau ni mislil nič hudega in da Francija ostane trdno zvesta atlantskemu zavezništvu. Eden je Molletu zagotovil britansko solidarnost v boju s težavami, ki jih imajo Francozi v Alžiru. Govorila sta seveda tudi o vrsti drugih važnih vprašanj. V francoski narodni zbornici pa je bila razprava o pooblastilih za Alžir, ki jih je zahtevala vlada, da poskusi rešiti alžirsko vprašanje. Tam je zadnje čase postalo neznosno. Vlada ima oblast le še v mestih. Vsak dan je nekaj povsem naravnega, da našte-

jejo okoli 150 mrtvih pri spopadih med Francozi in uporniki in med žrtvami atentatov. Alžirci so demonstrirali tudi v nekaterih francoskih mestih in v samem Parizu ter zahtevali neodvisnost.

Sestanek SEATO

V Karačiju so se sešli zunanji ministri članice Organizacije za obrambo južnovzhodne Azije, ki ji pravijo na kratko SEATO. Poleg Filipinov, Koreje, Siama in Pakistana so v tej organizaciji tudi Avstralija, Zduže-

ne države, Francija in Velika Britanija. V Karačiju so obravnavali vojaško-obrambna vprašanja. Razni zunanji ministri so prišli na dan z zahtevo, da je treba tudi to zavezništvo razširiti zlasti na gospodarsko področje. Končno poročilo pove, da so delno uspeli. Konferenca v Karačiju je dala tudi priložnost za druge razgovore med zunanjimi ministri zahodnih velesil in za njihove stike z raznimi politikami. Foster Dulles, Selwyn Lloyd in Pineau so se na primer ločeno sestali z indijskim ministrskim predsednikom Nehrujem.

Pomirljiva izjava ministra za prosveto o slov. šolskem zakonu

Zakon za slovensko šolstvo na Tržaškem in Goriškem je za slovenski življenj izredno važna zadeva. Zato se zanimamo zanj prav vsi Slovenci in se ne bomo nehalo zanimati, dokler ga obe zakonodajni zbornici italijanske republike ne sprejmeta. Slovenci pri zakonodaji nimamo nobene besede, tudi takrat ne, kadar gre za naše neposredne interese. Oglašamo se lahko le v časopisu. Le v tisku in s spomenicami lahko povemo svoje mnenje. Sprito tega položaja zopet in zopet ponavljamo: zakon, s katerim bo država uredila slovensko šolstvo, mora biti v skladu z okvirnimi načeli italijanske ustave, mora biti demokratičen in slovenskemu šolstvu v korist in procvit in ne v škodo.

Sedanji prosvetni minister g. Paolo Rossi se je zadnje dni avgusta mudil v Trstu. Ob tisti priliki je dvakrat sprejel zastopnike slovenskih šolskih sindikatov. 27. avgusta zvečer jim je izjavil, da je zakon za slovenske šole pripravljen. Dr. Sacchetto, funkcionar oddelka za obmejno šolstvo v prosvetnem ministru, da jim ga bo pokazal. Osnutek tega zakona da pride dne 10. septembra na sejo ministrskega sveta. Naslednji dan je g. minister ponovno sprejel zastopnike slovenskih šolskih sindikatov, to pot v palači generalnega komisariata. Pri tem sprejemu je bil navzoč tudi dr. Sacchetto in njemu je g. minister naročil, naj se pomudi v Trstu, dokler bo potrebno, tudi dalj časa, kot je morda prvotno nameraval.

G. minister je odpotoval, dr. Sacchetto je pa imel razgovor s slovenskimi sindikalisti dne 29. avgusta v prostorih ravnateljstva za javno šol-

stvo. Dr. Sacchetto je izjavil, da je osnutek zakona pozabil v Rimu. Našel pa je navzočim slovenskim šolnikom na pamet več točk iz tega osnutka, ki so se tikale učnih načrtov, stalnih učnih mest na srednjih in osnovnih šolah, posebnih natečajev za slovenske šole, in sicer po naslovih in izpitih; omenil je tudi povezavo tega zakonskega načrta z londonskim memorandumom. Očividno pa je pozabil povedati nekatere bolj nerodne paragrafe, zaradi katerih so Slovenska katoliška skupnost in Slovenska demokratska zveza in pozneje še druge organizacije odločno protestirale v časopisu in s spomenicami.

Ta protestna akcija, ki je razburkala vso slovensko javnost, je imela zaželeni uspeh. Te dni je tržaški časnikar g. Giorgio Cesare govoril z ministrom Rossijem, ki mu je izrecno naročil, naj zagotovi slovensko manjšino, da je bil zakonski načrt za slovenske šole izdelan brez njegove vednosti in da izključuje, da bi ga prosvetno ministrstvo kdaj odobrilo v obliki, kot je poročalo o njem časopisje. V nobenem primeru da se ne bo kršila pravica staršev do svobodne izbire šole za svoje otroke. Po njegovem (to je ministrovem) mnenju imajo pravico obiskovati slovenske šole tudi otroci optantov; o tem pa ne more odločati, ker da spada to v kompetenco notranjega ministrstva.

To pomirljivo izjavo g. ministra za prosveto, katero sporočamo v vednost slovenski javnosti, je gospod Giorgio Cesare prinesel iz Rima predsedniku Slov. katoliške skupnosti dr. T. Simčiču, katerega je izrecno pooblastil, da jo objavi.

Naše dolžnosti do svetega očeta

Prva dolžnost je, da sprejemamo kot Kristusove njegove nauke, saj je vendarle nezmotljivi učitelj resnice. Verska resnica je, da je papež nezmotljiv, ko obvezno za vse vernike kot vesoljni učenik proglašajo resnice vere in morale. Ni pa zadosti, da voljno sprejemamo te opredeljene verske resnice, kajti tudi drugi papeževi nauki in smernice, čeprav niso verske dogme, imajo, prav ker so papeževi, izredno težo in veljavo. In zato jih morajo vsi katoličani upoštevati s ponižno vdanostjo. Žalostno je, da nekateri verniki, ki se sicer proglašajo za dobre katoličane, lahkomišljeno oporekajo papeževim smernicam. Predragi verniki! Čutiti moramo s papežem in radevolje sprejemati prav vse njegove smernice in navodila, tudi če ne uvidimo takoj njihove umestnosti.

Druga dolžnost je, da uravnomo svoje življenje po teh papeževih smernicah in naukih, saj je vendarle naš najvišji Pastir, upravičen, da nas vodi na paše svetosti in zveličanja.

Tretja dolžnost nas veže, da papeža otroško ljubimo. Videli smo, da je Kristus postavil Petra za cerkvenega poglavarja, da bi ljubil nje, ki so bili odrešeni s krvjo Kristusovo in jih vodil v večno zveličanje. Zato pa ljubijo papeži, ki so Petrovi nasledniki, prav vse ljudi, predvsem one, ki so v Bogu prerajeni, nato pa tudi one, ki niso tako blizu Očetovi hiši, kot so kristjani in katoličani. Tej splošni očetovski ljubezni sv. oče mora z naše strani odgovarjati enako toplo sinovska ljubezen, ki naj nas sili, da s srcem in razumom z njim sodelujemo, trpimo in se žrtvujemo, da bi se kraljestvo božje raztegnilo na ves svet.

To našo vdanost ljubezen, s katero se takorekoč darujemo papežu, čutimo posebno živo te dni, ko sv. oče obhaja svojo osemdesetletnico. Kristus si ga je izvolil za namestnika na zemlji in delivca dobrote, resnice in ljubezni, papež pa je Kristusu posvetil 80 let svojega življenja. Strnimo se krog sv. očeta, nudimo mu uteho svoje otroške vdanosti in ljubezni, molimo veliko po njegovih namenih, da bodo vsi ljudje proslavljali Gospoda in dosegli večno zveličanje.

NAŠ TEDEN V CERKVI

Iz življenja Cerkve

18. 3. nedelja, peta postna, tiha: sv. Ciril Jer., škof, c. uč.
19. 3. ponedeljek, zap. praznik: sv. Jožef
20. 3. torek: sv. Feliks, Larg in Dionizij, m
21. 3. sredo: sv. Benedikt, o.
22. 3. četrtek, sv. Lea
23. 3. petek: žalostna M. B.
24. 3. sobota: sv. nadangel Gabrijel

SV. BENEDIKT († 21. 3. 542) je oče, početnik meništv in redovništva na Zapadu. Prvi menihi (puščavniki) in redovniki so bili na Vzhodu (sv. Anton, sv. Pavel — sv. Bazilij).

Mlada leta je preživel krepko: že kot mladenič je bil zelo resen, ni se dal zvaliti grešnem veseljenju, piše o njem

sv. Gregorij († 12. 4. 604). — Moli in delaj, je bil njegov program. Služba božja mora imeti prednost pred vsemi našimi opravili. Njegova knjiga: Pravila redovnega življenja je sekularnega pomena. Njen vpliv sega do naših dni.

S svojimi redovnimi sobraty je skozi stoletja vršil veliko kulturno delo z lopato in plugom, s peresom in knjigo: močvirja in gmajne so spremenili v rodovitna polja; s prepisovanjem (ni bilo še tiskaren) so rešili stare spise klasikov.

Imejmo do redovnega življenja spoštovanje. Samostane prezira ali celo zapira človek brez srčne kulture.

Blagor mladeniču, ki ne zapravlja mladosti.

IZ SV. EVANGELIJA

Isti čas je govoril Jezus judovskim množicam: »Kdo izmed vas mi more dokazati greh? Če vam govorim resnico, zakaj mi ne verujete? Kdor je iz Boga, božje besede posluša. Zaradi tega jih vi ne poslušate, ker niste iz Boga.« — Judje so mu tedaj odgovorili: »Ali ne govorimo prav, da si Samarijan in da imaš hudobnega duha?« — Jezus je odgovoril: »Jaz nimam hudega duha, ampak častim svojega Očeta in vi mi čast jemljete. Jaz ne iščem svoje časti; je, kateri jo zahteva in sodi. Resnično, resnično, povem vam: Če kdo moj nauk spolni, ve, komaj ne bo videl smrti.« — Judje so mu torej rekli: »Zdaj smo spoznali, da imaš hudega duha. Abraham je umrl in preroki, ti pa praviš: 'Če kdo moj nauk spolni, ve, komaj ne bo okusil smrti.' Si mar ti večji ko naš oče Abraham, ki je umrl? Tudi preroki so umrli: koga sam sebe delaš?« — Jezus je odgovoril: »Ako bi jaz častil sebe, bi moja čast ne bila nič. Moj oče je, ki me časti, o katerem vi pravite: jaz ga poznam. In ako bi rekel, da ga ne poznam, bi bil podoben vam, bil bi lažnik. Toda poznam ga in njegovo besedo spolnjam. Vaš oče Abraham se dan; videl ga je in se vzradoval.« — Judje so mu torej rekli: »Se petdeset let nimaš in si Abrahama videl?« — Jezus jim je rekel: »Resnično, resnično, povem vam: Preden je bil Abraham, sem jaz.« — Tedaj so pobrali kamne, da bi jih vanj vrgli, Jezus pa se je skril in odšel iz templja.

Evangelij nam nudi priliko, da se pogovorimo o grehu, o njegovem bistvu, podlosti, posledicah, raznovrstnosti in o grehu nasprotni svetosti.

I. Greh v večno pogubljenje. To je namreč težek in ostuden madež v naši duši; je črn kot oglje, nevaren kot kuga, gnusen in smrdeč kot gnojna rana. Še več: greh pomeni smrtno rano in duhovno smrt. Po svojem bistvu je kršitev božje volje, izražene v raznih zapovedih, torej neke vrste upor proti Bogu in kraja dolžne božje časti. Iz tega izvira njegova podlost: grozna in nečloveška žalitev Boga; psovaje, teptanje in zaničevanje njegovega neskončnega veličastva; preziranje njegove volje in želje, demonski posmeh; teptanje njegovih zveličavnih zapovedi; je neke vrste kamenjanje, ki ga gotovo vsi obsojamo na Judih ožigosanih v današnjem evangeliju.

Posledice greha so usodne: z njim izgubimo neprecenljivi dar božje milosti, odtod nevarnost večnega pogubljenja; z njim pretrgamo prijateljsko in ljubezensko zvezo z Bogom, nastopi duhovna smrt ter druge nesreče (n. pr. boleznj, izguba službe in podobno).

Razlikujemo dvojno vrsto grehov: a) zunanji (umor, kletev, tatvina, nečistovanje, pijanost, požrešnost, pijančevanje, lenoba, obrekovanje itd.); b) notranji: napuh, mrznja, jeza, sovraštvo, nečiste misli, želje; hudobne in maščevalne misli, naklepi; neredno samoljubje. Pomnimo: vsak greh je v bistvu nekaj podlega, zlasti grehi zoper vero ali ljubezen do Boga in do bližnjega.

2. Za večno srečo je potrebna svetost. Grehu, ki je najstrašnejša človeška nesreča na tem svetu, je nasprotna svetost, ki je najlepša odlika krščanske osebe, najvišja mo-

ralna stopnja pred Bogom in edino zagotovilo onostranske blaženosti. Zato jo Bog nele želi, ampak brezizjemno zahteva. Le svetniki iskreno ljubijo Boga, samo oni so njegovi resnični prijatelji. Izraz svetost pomeni isto kot brezgrešnost duše, pokazana v neomadeževanem življenju, v popolni in neomajni ljubezni do Boga in do bližnjega. Glavna sredstva svetosti so sv. spoved in sv. obhajilo. Kadar je duša v grehu, je v normalnih okoliščinah nujno potrebna sv. spoved. Ne bojmo se je in ne odlašajmo! To je kakor blagodejna duhovna kopel in kakor zdravilni balzam naše težko bolne duše. Ljubimo sv. spoved in sv. obhajilo, ki sta nadvse koristna za dušo in telo! Jezus, vir svetosti, posveti nas!

Navodila za veliki teden po novem obredniku

Dne 1. marca so se zbrali v nadškofjskem dvorcu vsi škofjski dekani in podrobno razpravljali o novem liturgičnem obredniku velikega tedna.

V naslednjem objavljamo zaderna navodila in pozivamo vse duhovnike, zlasti pa gg. župnike, naj se zvesto držijo predpisov svete stolice:

I. Vsi duhovniki naj skrbno proučijo novi »Ordo Hebdomadae Sanctae instauratus«, ki na novo ureja in pogostoma okrajša dosedanje obrede.

Cerkvena oblast se je pri sestavi novega obrednika velikega tedna ozirala na zgodovinske, dogmatične in dušnopastirske razloge:

a) zgodovinski razlogi: Obredi se vrnejo k prvotni obliki; naj se opravijo, ako le mogoče, ob uri, ko so se zgodovinsko tudi izvršili.

b) Dogmatični razlogi: poudarjajo se nekatere temeljne verske resnice: trpljenje in smrt Gospodova kot odrešilno delo; tesna naša povezanost s Kristusom in njegovim Skrivnostnim Telesom; ustanovitev presv. Eucharistije, večne žrtve in zakramenta življenja in edinosti; vstajenje Kristusovo, predpoda našega vstajenja.

Duhovniki naj poskrbijo za primerno pripravo, naj dajo točna navodila organistom, pevcom in strežnikom, da se vsi sveti obredi izvršijo v lepem redu in tako dvigajoče zamejo vernike, ki naj se v čim večjem številu — kot v prvih časih krščanstva — udeležujejo svetih obredov.

c) Dušnopastirski razlogi: župniki naj nemudoma poskrbijo za podrobnejši pouk vernikov o pomenu raznih obredov in naj jim priporočajo, da bi se jih udeležili in pri njih sodelovali. Bilo bi koristno, da bi se vsem razdelile posebne knjižice. Kjer je več duhovnikov, naj eden izmed njih med samim opravilom svetih obredov razlaga njihov pomen.

II. Oljčna nedelja. — Na oljčno nedeljo naj se na poseben način poudari pomen procesije, ki naj bo javna in ki naj izžveni v čim mogočnejšo proslavo Kristusa Kralja. Kjer je le mogoče, naj se sveti obredi začnejo v kaki podružni ali bližnji cerkvi, od koder naj se nato razvije sprevod duhovščine in vernikov z oljkami v župnijsko cerkev.

III. Veliki četrtek. — V jutro velikega četrtega se vršijo obredi samo v stolni cerkvi, kjer se ob prisotnosti vseh duhovnikov posvetijo sveta olja, katera služijo za podelitev zakramentov v škofiji. Duhovniki raznih dekanij so naprošeni, da se u-

PROSLAVA V Vatikanski Baziliki

Kot napovedano je bila preteklo nedeljo v cerkvi sv. Petra proslava 80-letnice sv. očeta in njegove 17-letnice kronanja. Sveti oče sam je prisostvoval slovesni sv. maši dekana kard. zbora, ob navzočnosti 27 kardinalov in posebnih odposlanstev 51 držav. Vse je izrecno lepo poteklo, le mrzlo in deževno vreme je motilo. Po sv. maši je sv. oče dal blagoslov vsemu svetu in množici, ki se je kljub dežju zbrala na trgu sv. Petra.

VERSE VESTI IZ JUŽNE KOREJE

V Rimu se je mudil apostolski vikar glavnega mesta Južne Koreje msgr. Ro. Predvsem ga skrbita dve stvari: povečanje duhovniških poklicev in prihod novih misijonarjev na Korejo. Južna Koreja ima 21 milijonov prebivalcev, a samo 210.000 katoličanov in 26.000 katehumenov. Vlada ne bi delala nobenih težav za prihod tujih misijonarjev v deželo. Korejska vojna je imela te dobre posledice, da Korejci s simpatijo gledajo na katoličane.

FRANCOSKI ŠKOFJE ZA SVOBODO SOL

V francoskem parlamentu sta bila predložena dva zakonska osnutka, ki bi povzročila veliko škodo katoliškim šolam. Prvi predlog zahteva, naj se odvzamejo podpore katoliškim šolam, drugi pa izvedbo najstrožje ločitve med Cerkvijo in državo.

Tajnik stalne komisije francoskih kardinalov in nadškofov je objavil odločen protest proti obema predlogoma in pravi, da taki predlogi vznemirjajo katoliške družine, ki ljubijo šolsko svobodo.

deležijo posvečenja svetih olj, katera nato osebno odnesejo v svoje duhovnije.

Sveta maša velikega četrtega se daruje v večernih urah. Po krajevnih potrebah in razmerah naj se sveti obredi začnejo ne pred 17. in ne po 20. uri. Dovoljeno je umivanje nog. Za ta obred naj se da prednost ubogim. Po možnosti naj se ob tej priliki izvede »dan dobrotelčnosti«.

Božji grob, pri katerem naj ne bo nikakega žalnega izraza Kristusove smrti, bodi okusno okrašen. Verniki naj nepretrgoma ob njem častijo Najsvetejše.

IV. Veliki petek. — Obredi velikega petka naj se začnejo ob 15. in najkasneje ob 18. uri. Po petju pasijona sledi kratek govor o Jezusovem trpljenju in smrti. Po razkritju svetega križa, ki ga je duhovnik postavil na stopnice pred obhajilno mizo, sledi počestčenje in poljub sv. križa, kar izvrši najprej duhovnik in nato ostali verniki.

Župniki naj opozorijo vernike, da lahko pristopijo k sv. obhajilu tudi na veliki petek popoldne, če so vsaj tri ure tešči.

Na oltarju božjega groba, kjer se je prej častilo Najsvetejše, se slovesno izpostavi križ, katerega naj verniki častijo na veliki petek zvečer in na veliko soboto.

V. Velika sobota. — V smislu novega obrednika se sobotni obredi začnejo krog 22.30. ure, tako da se slovesna sveta maša prične o polnoči. Duhovnik, ki iz posebnih razlogov sodi, da bi bila v njegovi župniji bolj primerna večerna ura, naj zaprosi posebno dovoljenje na tukajšnji ordinariat.

VI. Po novem obredniku so odpravljene procesije na veliki petek in na veliko soboto. Le kjer je v navadi procesija vstajenja, se ta lahko izvrši na velikonočno nedeljo zjutraj.

VII. Prepovedujemo blagoslov hiš na veliko soboto, na velikonočno nedeljo in ponedeljek. Ta blagoslov naj se izvrši ob drugi priliki.

Blagoslov velikonočnih jedil, kjer je v navadi, se lahko opravi na samo velikonočno nedeljo; treba pa je, da verniki prinesejo ta jedila na en sam kraj, da ne bo to duhovniku v oviro za druga duhovniška opravila.

VIII. V mestu in večjih trgih naj bo zvonjenje raznih cerkev istočasno z zvonjenjem matične cerkve. Župniki raznih okrajev se tudi lahko domenijo za istočasno zvonjenje.

V Gorici, dne 5. marca 1956.

† HIJACINT, nadškof

KIP KRISTUSA KRALJA

V Nemčiji so dali na ogled velik kip Kristusa, ki bo postavljen ob vstopu v pristanišče Bremen. Kip bo postavljen na visok podstavek in bo pozdravljal potnike, ki se bližajo Evropi, kot pozdravlja kip Svobode potnike v New Yorku.

POTREBEN UKREP

Norveški parlament je sprejel sklep, da so lahko rektorji višjih vzgojnih zavodov tudi člani nedržavne vere. Doslej to ni bilo mogoče.

SEMENIŠČE V DUBROVNIKU

V semenišču v Dubrovniku je letos 67 semeniščnikov, dočim jih je bilo v letih 1939-1945 le 40 do 45. To dokazuje, da

Odmey junaškega zgleda

Junaško dejanje pred dvema tednoma umrlega don Gnochija, ki je daroval svoji roženici dvema slepima otrokoma, je našlo širok odmev med italijansko javnostjo in tudi že lepo število posnemalcev.

Dne 10. marca se je uradno ustanovilo v Rimu »Italijansko združenje darovalcev oči«, ob navzočnosti najvišjih predstavnikov, odvetnikov in poslancev. Profesor Gerin, ravnatelj legalnega medicinskega zavoda se je ob tej priliki zahvalil vsem, ki so že pristopili v to zvezo in razložil nje glavni namen. Pater Gemelli, rektor milanske univerze Sreca Jezusovega, je v pretresljivem govoru poudaril junaško osebnost umrlega don Gnochija, nakar je novinar Gino Valori apeliral na prisotne parlamentarce, naj bi čimprej odobrili zakon prenosa organov in vlaken z mrtvega na živo telo. Taki prenosi so bili namreč doslej v Italiji nedovoljeni, oziroma je moral od smrti do prenosa preteči 48 ur, kar je popolnoma onemogočalo take posege, ker so organi že izgubili vso življenjsko moč. Oče malih pohablencev, don Carlo, pa je s svojim dejanjem zrevelucioniral tudi ta zakon in zdi se, da bo v najkrajšem času ovržen in odobren novi zakon, ki bo dovoljeval prenos organov na drugo telo takoj po smrti.

Pri tem ustanovnem odboru je bil navzoč tudi prof. Cesare Galeazzi, ki je pretekli teden izvršil prenos roženice na oba pohabljenca, Silvia Colagrandeja in deklice Amabile Battistello. Čeravno vlada v zdravniških krogih še vedno najstrožja tajnost, je vendar prof. Galeazzi izjavil, da se je zdravniški poseg na obeh otrocih posrečil in da so prvi pregledi pokazali že lepe uspehe. Oba otroka sta po odvzemu obvez natančno prešla prste na zdravnikovi roki, kar znači, da sta roženici v njihovih očesnih duplinah ožilevi. Vendar bodo zdravniki izrekli končno sodbo šele po preteku enega meseca.

V komaj ustanovljeno društvo darovalcev oči se je vpisalo že nad dva tisoč oseb, med njimi največ zdravnikov in znanstvenikov, kar znači, da v Italiji ni še izumrl čut altruizma in z njim usmiljenja do najbednejših sobratov in sester — slepcev.

Slovenski duhovniki

Časnikar E. Della Giovanna se je oglašil z novim napadom na slovenske duhovnike na Tržaškem. Ponavljajoče povedane stvari, a ne več v dnevniku »Tempo«, ampak v ilustriranem tedniku »Tempo«.

Za ugled slovenske duhovščine v svetu je najhujša trditve, da slov. duhovniki v Trstu ne ubogajo svojega škofa niti v cerkvenih zadevah. Če pomislimo, da so celo Jezusu Kristusu sovraženji očitali, da je v zvezi s hudičem, se nam zdi vsak komentar k temu navemu obrekovanju odveč.

Vsem tistim pa, ki so krivi za vsa obrekovanja, povejmo:

Tednik »Tempo«, čigar dvomljiva naklonjenost do duhovščine je dobro poznana, ne bo učil, v čem in kako naj tržaški slovenski duhovniki svojega škofa ubogajo in kako naj delujejo za svoj narod. Enako ne bodo učili duhovnikov vsi njegovi prijatelji in tisti, ki časnikarju Della Giovanna dajejo take in podobne informacije, čeprav so na zelo odgovornih mestih.

Pa ne boste kdaj pozneje trdili, da so slovenski duhovniki v Trstu s svojim nacionalizmom preprečili razvoj tržaške industrije in pomorskega prometa? Da so dali v svoje žepke že dolgo obljubljene milijar-

se vkljub težkim razmeram v Jugoslaviji zanimanje za duhovniški poklic ni zmanjšalo.

PROTI SLABIM FILMOM

Ameriška Liga dostojnosti letos zelo pazi na filme. Med 275 ameriški filmi je Liga presodila, da jih je samo 82 neoporečnih (primernih za vse), 97 samo za odrasle, 92 moralno nevarnih in 4 je treba popolnoma zavreči. Med 52 tujimi filmi je Liga presodila, da jih je samo 12 primernih za vse — in 18 za odrasle.

DELO Vatikanske PISARNE MED VOJNO

Od začetka druge svetovne vojne do junija leta 1947 je vatikanski urad za iskanje pogrešanih prejel 9.891.497 povelj, odgovorov pa je urad v istem času odpisal 11.293.511. Samo te suhe številke povedo veliko, koliko je storil sveti oče v tolažbo trpečih.

de? Da so vzeli popolnoma v svoje roke upravo rotacijskega sklada? Da so končno krivi, če je v Trstu toliko istrskih beguncer, ki na svoji koži okusajo skrb svoje domovine? Pri vsem tem nas tolaži misel, da je že pred tolikimi leti cesar Neron zažgal Rim in potem vrgel krivdo na kristjane. Vsaj tako trdijo nekateri zgodovinarji.

Se nekaj, cesar Della Giovanna ni povedal. Kako pa vladni krogi v Trstu gledajo na slovenske duhovnike? Zelo pazijo nanje. Take so pač direktive, ki jih imajo. Vsa tako sta izjavila funkcionar na prefekturi in policijski uradnik. Ali so nevarni, kaj?

Dobro je, da vse to vemo.

Dr.

Poslušajte versko uro na radiu Trst A vsako nedeljo ob 11.30!

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

IZ JUGOSLAVIJE

DORNBERŽANI SO NAJBOLJŠI PRIMORSKI PEVCI!

Moški pevski zbor iz Dornberga, ki je to zimo nastopil tudi v Gorici, je dne 3. 3. nastopil v Ljubljani v veliki dvorani Filharmonije. Doslej ni take časti dosegel še noben primorski zbor, iz ostale Slovenije tudi malokateri. No, pa so se Dornberžani tako odrezali, da so tudi ljubljanski godrnjači zijali od začudenja. Navdušenje je bilo velikansko pri vseh poslušalcih. Dornberški pevci so poleg čestitk odnesli tudi šest lorvorjevih venecov. — Pogumnim dornberškim pevcom čestitamo tudi mi, saj je znano, da poleg narodnega goje še vedno tudi cerkveno petje in da so v veliki večini vsi tudi odlični in stanovitni člani cerkvenega pevskega zbora.

TELEVIZIJA V SOLKANU

Kavarna »Soča« na Solkanskem trgu si je nabavila prvi televizijski aparat. Ker vlada tudi med Jugoslovani za televizijske oddaje veliko zanimanje, je podjetje »Elektrotrona« naročilo še več novih sprejemnikov. Ti televizijski sprejemniki so bili izdelani v ruskih tovarnah in so bili že razstavljeni v Ljubljani na zadnji razstavi.

IZ BELGIJE

V okolici Charleroi in Monsa so umrli v letu 1955. ti Slovenci:

Janez Kovac (v Chatelineau), doma iz Slov. Konjice; Karel Učakar (Montignies s/S), roj. v Heidelbergu v Nemčiji; Franc Pirnat (Jumet) iz Lokovice pri Šostanju; Franc Hermenko (Chatelineau) iz Prevalja na Koroškem; Ludvig Fele (Quaregnon) iz Spodnje Idrije; Alojz Sorli (Ransart) iz Koritnice pri Grahovem ob Bači; Adolfo Čekon (La Louvière) iz Podcerkvi-je v Benečiji; Ciril Komunjar (Jumet) iz Mažerol v Benečiji; Ludvik Drole (Coullet) iz Porezna pri Podbrdem na Goriškem; Ignac Vehar (Havré) iz Vrhnike; Rafael Počenko (Hautrage) iz Srednjega nad Kanalom ob Soči; Valentin Zuferli (Moignelje) iz Brjega pri Dreki v Benečiji; Marino Pavletič (Auvelais) od očeta iz Hlodiča v Benečiji; Eligij Borjanec (Lodelinsart) iz Mažerol v Benečiji; Emilio Moderjan (Souvret) iz Plešič v Benečiji; Viktor Bukovac (Baulet) iz Topologeva v Benečiji; Alojz Hvalica (Tertre) iz Černetičev v Benečiji; Ghislain Mikulietič (Paturages) od očeta iz Ilirske Bistrice; Emilio Stulin (Tamines) iz Gor. Trblja iz Benečije; Aldo Brjukana (Yvoir) iz Gor. Barnasa v Benečiji; Pavla Florjančič (Aiseau) od očeta iz Lombaja v Benečiji.

Ideja krščanske demokracije

V življenju nemalokrat nastopi razkol med idejo in med nosilci njenimi ali, če hočete, med njenimi oznanjevalci in uradnimi zastopniki. Ta razkol opažamo v samem krščanstvu, ki je izmed vseh idej najzvišenejša. Dotaknil se je tega razkola tudi Prešeren v Krstu pri Savici. Tu Bogomila z veliko vne- mo in prepričanjem razlaga Črtomiru krščansko vero in njen nauk. Tako navdušeno govori, da se Črtomir nič kaj ne upira sprejeti novo vero. Ima pa en pomislek, kateri ga zadržuje pred brezpogojnim pristankom; izrazi ga Bogomila v naslednjih besedah:

»Kako bi mogel tebi kaj odreči, storiti tega ne, kar boš želela! Al' zmislil ran, ki jih Valjuna meči so storili in pšic njegovih strela, kaj videli krvi smo v Kranji teči, kristjanov tvojih vsa prevdara dela, in mi povej, ali ni Črt najbolj jezni njih Bog, ki kličeš ga Boga ljubezni?»

Na ta pomislek, ki ni redek in ne majhen, odgovori Črtomiru duhovnik. Smisel njegovega odgovora je, da so resnične besede, katere je Bogomila izrekla na račun krščanstva, je to res vera ljubezni, miru in sprave. Če pa se Valjuna tega ne drži, je njegova krivda in ne krščanstva in še manj krščanskega Boga:

»Valjuna ravna po svoji slepi glavi, po božji volji ne, duhovni pravi.«

IDEJO MORAMO PRESOJATI V NJENI ČISTOSTI

Načelo, ki ga tu vsebuje duhovnikov odgovor na Črtomirov pomislek, je univerzalen, to je splošno: idej, vere, naukov ne smemo presojati morda po tem ali onem zastopniku, ki ravnava po svoji slepi glavi, morda v največjem nasprotju z idejo katero zastopa. Idejo moramo presojati predvsem v njeni čistosti in v njenih početnikih ter v najbolj- jih zastopnikih.

Zato me vsakokrat neprijetno zadene, ko slišim, da se ta ali oni »pohujšuje« nad krščanstvom zaradi slabih kristjanov ali slabih duhovnikov ali ne vem česa slabega še. Neprijetno pa me zadene tudi, ko slišim, da napak presojajo to ali ono krščansko idejo zaradi takega slabega kristjana. Med temi krščanskimi idejami je tudi krščanska demokracija. Presojajo jo po nekaterih njenih slabih zastopnikih, kakor da bi bila krščanska demokracija g. X ali minister Y ali župan Z, ali morda celo ženska, ki pometa urade na sedežu krščanske demokracije v mestu B. Ne čudim se, da takó presojajo preprosti ljudje, ki niso vajeni misliti, čudim pa se, da to delajo ljudje z univerzitetno izobrazbo in celo z dolгим življenjem za sabo. Zato bi želel poudariti tudi glede krščanske demokracije zgor- nje načelo: eno je ideja in drugo so njeni bolj ali manj kvalificirani predstavniki. Na to razlikovanje glede krščanske demokracije ne smemo pozabiti posebno pri nas,

kjer se z demokrščansko idejo prepletajo še interesi številnih drugih idej, posebno pretiranega nacionalizma, ki ga žal niso preboleli številni pristaši krščanske demokracije tu v obmejnih pokrajinah. Zato razlikujmo med idejo in med njenimi nosilci v demokrščanskih vrstah.

KRŠČANSKA DEMOKRACIJA KORENINI V NAUKU CERKVE

Ideja krščanske demokracije je nastala v preteklem stoletju, ko so se katoličani na poziv papeža Leona XIII. vrgli na ustanavljanje lastnih političnih gibanj in strank za obrambo svojih političnih pravic, ki jih je teptal zmagovalni liberalizem v zvezi s frimasonstvom. Tedaj so nastale prve »katoliške stranke« v Evropi. Njim so se pridružili tudi Slovenci, ki so na pobudo Prvega slov. katol. shoda leta 1892 ustanovili najprej svoje »Katoliško narodno stranko«, ki se je pozneje preimenovala v Slovensko ljudsko stranko.

Med obema vojnama so pod raznimi diktatorskimi režimi katol. stranke v številnih deželah izginile (v Italiji, Avstriji, Nemčiji). Po drugi svetovni vojni pa so se na novo ustanovile pod novim imenom »krščanska demokracija«. To so stranke državljancev, ki so si postavili v program, da hočejo v javnem življenju zastopati idejo krščanske demokracije, kakor so jo začetni papeži, zadnji med njimi sv. oče Pij XII. v znameniti poslanici narodom sveta za božič leta 1944. Pri demokrščanskih strankah, bodisi da nosijo ta naziv, bodisi da so si izbrale kakkega drugega, gre torej za to, da hočejo po ustavni in legalni poti priboriti ureditev javnega, političnega in kulturnega življenja po nauku in smernicah sv. Cerkve. To je demokrščanska ideja in to idejo morajo zastopati stranke katoličanov, kakorkoli se že nazivajo. Mislim, da za katoličana glede programa »demokrščanskih strank« ne more biti izbire; ideja krščanske demokracije je za katoličana nekaj povsem naravnega. Če si katoličan, ali si ne boš želel, da bi se javno, politično, kulturno in socialno življenje urejevalo po naukih Kristusovih in Cerkve? Če to želiš, ali ne boš pomagal tistim, ki so si zastavili ta program?

SLABI DEMOKRISTJANI NAS NE SMEJO ODVRAČATI OD KRŠČ. DEMOKRACIJE

To je ideja. Toda ob začetku sem dejal, da tudi najzvišenejša ideja ima lahko nevredne zastopnike; tem bolj ko gre za neko politično gibanje oziroma stranko. Toda to nas ne sme odvracati od ideje krščanske demokracije, ki je svetla in čista, kakor more biti le kaka politična ideja. Če vidimo, da so zastopniki krščanske demokracije tu ali tam, v tem ali onem primeru nevredni velike ideje, ki jo zastopajo, obsojamo njih in nikar zaradi enega slabega voditelja zavreči

tudi idejo. To bi bilo nesmiselno in za človeka, ki trdi o sebi, da je katoličan, tudi protislovno. Si katoličan, hočeš biti katoličan in zavračaš idejo krščanske demokracije, to je krščanske ureditve sveta? »Valjuna ravna po svoji slepi glavi«, bi mogli ponoviti vsakokrat, ko se demokrščanski ljudje izneverijo svojemu programu. Toda absolutno krivično in zmotno se mi zdi, kar je neki slovenski list zapisal: »Če bo kak Slovenec volil za krščansko demokracijo«, (tukaj misli na Tržaško ozemlje), bo to narodno izdajstvo«.

Pri tem vprašujemo omenjeni list, ali ne vse bolj diši po narodnem izdajstvu povezava naših frontašev z italijanskimi socialisti? Ti so se prostovoljno predali v naročje ital. socialistični struji in hote razpustili

lastno slovensko, čeravno komunistično stranko. K temu ta list nima nobene besede graje. Slov. katoličani imajo lastno katoliško organizacijo, ki nastopa pri upravnih volitvah, ni imela pa še možnosti priti do izraza pri parlamentarnih volitvah. Morda bo kdaj le prišlo do tega. Vseeno pa smatramo za manjšo zlo, če voli Slovenec za neslovensko demokrščansko gibanje kot da odda svoj glas komunistični partiji. Od krščanske politične organizacije lahko vsaj pričakujemo, da se bo držala Kristusovega nauka, v odnosih do večine kakor manjšine; kdor pa podpira marksistične struje, stavlja svoje upe na vse prej kot trdne temelje.

Pacificus

Najbolj nedisciplinirani ali šikanirani državljani?

Oni dan sem na ulici srečal žensko: stara znanka je bila to, iz hribov doma. Odkar so začrtali novo mejo, se nisva več videla, zato je bilo svidenje tem bolj pri- srčno, vsaj od njene strani. Po prvih pozdravih, ko se je že nekoliko umirila, začne: »Gospod, čujte, kaj sem danes doživela v Novi Gorici. Stopim v vlaka in se napotim proti Solkanu, kjer sem imela opravke, in šmenta, po cesti jo maha pred mano neki možki, še zelo mladeniški po vsem videzu. Na hrbtu nosi oprtan precej rejen nahrbtnik. Kdo bi to bil? me žene radovednost. Stopim hitreje in glej, spoznam ga. Bil je župnik iz... (Nomina sunt odiosa, pravijo po latinsko, po slovensko bi rekli, da se pove greh, grešnik pa ne). »Kam pa tako oprtani, gospod? Morda na Triglav? Toda nimate okovanih čevljev.«

Nasmehne se: »Ne na Triglav, samo v zapor grem. Veste, dali so mi petnajst dni aresta. Človek ga laže prestane, če se mu ne dela pajčevina po trebuhu, in ima snažno perilo.« In jo je mahal naprej proti Solkanu, da se javi za 15 dnevni arest.«

Tako mi je pripovedovala ona moja znanka iz starih časov. In na ta dogodek sem se spomnil bolj živo kot prej, ko sem v zadnji številki »Primorskih novic« (9. 3.) bral članek »Nekateri duhovniki najbolj nedisciplinirani državljani«. V tem članku neki »Mire« daje nekaj »zanimivih podatkov o družbeni disciplini in o prekrških, ki so jih napravili ljudje lani v goriškem okraju.« Podatki so vzeti iz poročila okrajnega sodnika za prekrške Andreja Kozma. Potem ko članek navaja, koliko je bilo prekrškov od strani raznih ljudi, preide k duhovnikom. Glade teh pravi dobesedno:

»Precej dela so dali sodniku za prekrške duhovniki. Zaradi prekrškov o pravnem položaju verskih skupnosti in predpisov o javnem redu je bilo kaznovanih 24 duhovnikov, 12 jih je pa še v postopku. Ako ne upoštevamo tistih, ki so še v postopku, je bilo lani kaznovanih okrog 35% duhovnikov. To pomeni, da so duhovniki v našem okraju (goriškem) najbolj nedisciplinirani državljani.«

Sedaj pa čujte, zakaj so bili kaznovani duhovniki, kajti članek navaja tudi nekaj kaznivih dejanj. »Duhovnik iz Biljane (g. Krapež) je tolkel s pestjo po priznici in rohnel ter zahteval, da starši pošiljajo otroke k verouku. Duhovnik s Cola (gospod Metlikovec) pa je rekel materi novoporočenke, da ji ne bo dal odveze pri spovedi, če se ne bo hčerka cerkveno po-

ročila. Tu je očiten pritisk na tretje osebe preko tistih, ki verujejo. Duhovnik iz Zalošč (osemdesetletni g. Ivan Rejce) pa si je privoščil kar preveč s tem, da je spovedal nezvestnega člana Zveze komunistov in mrtvega obhajal, čeprav je pokojnik, dokler je bil pri zavesti, temu nasprotno, (Seveda so si to komunisti izmislili, da je bil spovedanec že mrtav).« Taki in podobni so prekrški, ki so jih zakrivali primorski duhovniki in bili zaradi njih kaznovani z globo ali z zapornom. Taki prekrški bi bili še: zvonjenje na sveti večer za polnočnico; prigovarjanje bolnikom, naj prejmejo sv. zakramente za sv. misijon; miklavževanje prirejeno za strežnike v dvoranici za krščanski nauk; kaka neprevidna beseda v pridigi na račun sovražnikov Cerkve, ki jih je Bog že kaznoval in jih še bo itd. Stvari, ki nanje katoliški duhovniki po vsem svetu v pridigah in pri svojem dušnopastirskem delu vernike opozarjajo. Toda v Jugoslaviji je vse to zaradi prevelike »svobode« kaznivo. Duhovniki, kot je videti, kljub vsemu neustrašeno vršijo svojo dolžnost, čeprav za ceno glob in arestov. Čast njim, sramota sodnikom!

Aškerčeva proslava

Stoletnico rojstva Antona Aškerca bodo v Jugoslaviji praznovali z vso slovesnostjo v začetku junija. V Celju in v Ljubljani mu bodo odkrili spomenik, izdali bodo tudi jubilejni zbornik študij in razprav o Aškercu. Univerzitetna knjižnica v Ljubljani pa bo priredila razstavo pesnikovih originalnih rokopisov in prevodov njegovih del. Na sporedu so tudi nekatera njegova uglasbena dela, kakor »Stara pravda« in druge.

Visoke indijske zahteve

Indijanci v Oregonu zahtevajo od washingtonske vlade 100 tisoč dolarjev odškodnine za svojo zemljo. Poglavar Indijancev je izjavil, da se bodo njegovi rodovi obrnili naravnost na Združene narode in zahtevali neodvisnost države Oregon. Ameriški senat se namreč ni overovil pogodb, ki so jo Indijanci sklenili leta 1955 in še zato niso izgubili svoje svobode. Pravijo, da so še vedno svobodni in niso vezani na zvezne zakone.

dami navdušuje zanj — to je pa njegova usoda. Usoda človeka, ki se je že davno udinil svojemu nasprotniku in se mu — brez ozira na svoj duhovniški ponos — še dalje udinja.

Ali je častno, da koledar tako častiljive katoliške knjižne družbe bolj od vseh drugih kadi in hlapčuje režimu, ki sleherni vero v onostransko življenje neizprošno zasmehuje in zatira z vsemi sredstvi? Ali ne bi bilo častnejše od tega lažkanja, ko bi celjska Mohorjeva družba z ozirom na vedno večje težave, ki jo zagrinjajo, prekrizala roke in umrla slavne mučeniške smrti? Vsakdo bi vedel, da je umrla zato, ker ni mogla častno služiti ciljem, ki so jih ji pred več kot sto leti postavili njeni ustanovitelji: kratkočasiti, učiti in vzgajati Slovence v slovenskem in katoliškem duhu.

„PLANIKA“ — glasilo M.M.K.

Prijatelji Mlad. Mar. kongregacije v Gorici z veseljem pozdravljamo prvo številko »Planike«, glasila M.M.K. Čestitamo vodstvu M.M.K., ki je sprožilo zamisel družbenega glasila za svoje fante, ter prav tako pohvalimo podjetnost uredniškega odbora,

AKAD. KLUB JADRAN NA RAZPOTJU

Zadnja leta se o Slov. akademskem klubu Jadran v Trstu malo piše, bodisi zaradi nedelavnosti, bodisi zaradi zamotanosti notranjih razmer, ki so jih povzročili številni poizkusi levičarsko usmerjenih skupin, da bi spravili klub pod svoj vpliv in ga nato vključili v svoje omrežje.

Razumljivo, da je slovenska demokratska javnost sčasoma izgubila skoro vse zaupanje v tako ustanovo, ki je zaradi neodločnega nastopanja zaslala na pot raznih kompromisov in popuščanj. Zavladala je velika brezbriznost, ki je kaj kmalu ohromila delavnost organizacije. Do kakšnih posledic je to stanje dovedlo, je dovolj očitno pokazal letošnji občni zbor.

Predvsem pravijo, da vsa desetletna zgodovina Jadrana ni še zabeležila tako poraznega zborovanja, kot je bilo ono v nedeljo 4. marca tega leta. Že dejstvo, da so ga enkrat morali prenesti zaradi nezadostne udeležbe, zgovorno priča o razmerah, ki vladajo v klubu. V udobnih in dobro zakurjenih društvenih prostorih, reci in piši v ulici Ruggero Manna 29, kamor se je klub Jadran preteklo poletje preselil po volji odbora, se je zbralo komaj 22 članov, da odločijo o bodoči usodi društva. Po poročilu odbora o delovanju v prejšnjem letu so bile na dnevnem redu volitve novega odbora. Toda tu se je zataknilo, kajti nihče ni bil pripravljen prevzeti težke in odgovorne dediščine. Najboljša volja vseh prisotnih, zlasti bivšega odbora, ni mogla dolgo časa spraviti zadeve o novem odboru z mrtve točke. Maloštevilna udeležba in nezanimanje za društveno življenje sploh je končno razočaralo tudi stari odbor, ki je priznal, da mu ni uspelo poživiti kluba. SELE OB DRAMATičNEM trenutku, ko je začelo primanj- kovati »kiskina« in je šlo za obstoj kluba samega, je bolj prizadetim na časti uspelo sestaviti z veliko težavo novi odbor. Predlagani odbor je naposled ponudbo sprejel, čeprav z nekaterimi pridržki.

Nekateri menijo, da je bila firma s tem rešena. Ali se je s tem rešil tudi dejanski obstoj in nekdanji ugled kluba? Zelo dvomimo in izgleda, da je že prepozno. Organizirano bojkotiranje občnega zbora da je misliti, da se že uresničuje znana kralica: Naredimo iz Jadrana več Jadrančkov.

Kam je vendar skopnela tako iznajdljiva lanska opozicija?

To so dejstva, pred katerimi ne moremo zapirati oči! Prizadeti naj pomnijo, kam pride organizacija, ki izgubi z vidika določena načela, katerih se je treba zlasti dandanes v svobodnem svetu nujno držati. To velja posebno za organizacije, ki bi morale izoblikovati bodoče voditelje naroda in ki bi morale biti predmet zanimanja najširše javnosti. Tako pa niti udobni in toplo zakurjeni prostori ne morejo privabiti, pa četudi na ulicah brije sibirska burja.

Iz razumljivih razlogov novi odbor ne bo mogel delati širokopoteznih akcij, in seveda tudi čudežev ne. Najmanj pa, kar mora storiti, je to, da čimprej premesti sedež kluba, da mu tako vsaj ob dvanajsti uri reši dobro ime in ugled, na katerega tržaški akademski še nekaj dajo. To je prvi in morda bo tudi zadnji preizkusni kamen novega vodstva. Le po tem bomo sodili, ali je sploh še upravičeno upanje na okrevanje JADRANA, nekdanjega predstavnika slovenskih demokrščanskih visokozolcev, ali pa se morda že uresničuje izrek, da je prepozno zapirati stajo, potem ko so ovce že zbežale.

Kaj bo s celjsko Mohorjevo?

Mohorske knjige iz Celja so končno prišle med ljudi — pravzaprav sta prišli, ker sta samo dve: Koledar za leto 1956 (176 str.) in 106. zvezek Slovenskih večernic, ki prinaša Stanka Cajnkarko zgodovinsko povest »Sloven iz Petovijce« (191 str.). Ko gledaš ta skromni knjižni dar (ostali dve napovedani knjigi, ki so ju naročniki tudi vnaprej plačali, sta bili »zaradi preobremenjenosti« Celjske tiskarne odloženi na kasnejši čas...), te prevzame neka čudna mešanica žalosti, zagrenjenosti in odpora.

Ko je bila pred nekaj leti ustanovljena režimska Prešernova družba, se je spustila v divjo tekmo z Mohorjevo. Gmotno učinkovito podprti, z možnostjo neomejene propagande po časopisju, organizacijah in zlasti učitelstvu, ji je bila zmaga zagotovljena že v začetku. Leta 1953 je imela MD 65.000 udov, Prešernova pa 47.000. Naslednje leto se je Mohorjeva dvignila na 75.000, Prešernova pa na 50.000. Končno je prišlo leto 1955, ko je Prešernova Mohorjevo dohitela: obe sta knjige tega leta natisnili v enaki nakladi 81.000 izvodov. A medtem ko je Prešernova svojih petero

knjig izdala že jeseni, je ob zid pritiskljena Mohorjeva v Celju mukoma dala naročnikom dve knjigi — in sicer dva meseca in še več potem, ko so bile Prešernove že v rokah svojih naročnikov.

Letošnji celjski koledar je zelo reven. Vidi se, da je oskuben od vseh strani. Nikjer ne navaja družbinega odbora. Ne prinaša seznama krajev s poverjeniki in številom udov. In kako so morale iz njega Kocbekove pesmi, ki oblastnikom niso bile všeč, smo že brali. Mogoče se kdo še spominja, kako je direktor Cankarjeve založbe v Ljubljani Lev Modic napadel celjski mohorski koledar za leto 1955, češ da »direktno nasprotuje interesom slovenskih delovnih množic«. To je bila huda in grozeča obtožba. Odbor MD se je znašel v stiski. Da bi bil lanski neugodni odmev zabrisan, sta letošnji uvodni članek »Po desetih letih« (str. 38-47) sestavila in podpisala dr. Stanko Cajnkarko in Jože Dolenc.

Če so prejšnje ugotovitve v prijatelju Mohorjeve zbudile žalost in zagrenjenost, pa ga ta članek navdaja z odporom. Pisca sta se povojni, komunistični Jugoslaviji poklonila s takim slaslopesvom, da bi ga z zadoščenjem podpisal sleherni partijec. Komaj verjamemo svojim očem, da sta to napisala dva katoliška teologa in da

se pri tem nista niti z besedico dotaknila bolečih ran, ki jih čuti verno in svobodno ljubno ljudstvo v Sloveniji. Članek je eno samo tolmačenje in povečevanje gospodarskega življenja (podnaslovi: »2.500 novih industrijskih objektov«; »velikanski napredek na področju elektrifikacije«; »velikani naše industrije«; »63 milijard za socialno zavarovanje« itd.). Ta Cajnkarko-Dolencov slaslopesv naj bi Mohorjevo rešil. A kako naj jo reši, če so jo oblastniki sklenili uničiti, ker temelji na načelih, ki so njihovim ciljem nasprotna? Ali ima smisel tako poniževanje in ali je združljivo s častjo obeh piscev ter s slavno preteklostjo Moh. družbe?

»Nekaj dragocenih spominov in naprav je bilo uničenih zaradi borbe z ljudmi, ki so se v najusodnejšem zgodovinskem trenutku (iz strahu pred socializmom, kakor so si ga v svojih blodnjah mislili) zvezali z največjimi zločinci in so se tako zapisali tudi njihovi usodi.« sta med drugim zapisala omenjena gospoda. Kocbek, ki se »socializma« ni bal, mora molčati, njegove pesmi ne smejo biti tiskane: to je njegova usoda. Cajnkarko, ki se »socializma« tudi ni bal, opeva (rad ali nerad, ne vemo) preprostim ljudem novi red, ga razlaga in jih s pesniško izbranimi besed-

ki je že izdal prvo številko.

Glasilo »Planika« ima namen, kot bomo v uvodni besedi, obdržati trdno vez z vsemi svojimi kongreganisti v mestu, na podeželju in s tistimi, ki so odšli v svet, da bi zmogli ostati vedno zvesti načelom in smernicam, ki jih nudi kongregacija pod vodstvom in varstvom Brezmadežne svojim članom.

Vsečina prve številke je pestra in bogata. Poleg številnih člankov preč. g. voditelja M.M.K., najdeš tudi zanimive sestavke odličnih sotrudnikov ter spise kongreganistov samih.

Zelimo »Planika« dolgo in srečno pot, da bi mogla vedno vezati svoje kongreganiste v vzorno družbeno življenje in jih bodriti k plodovitemu delu za krščanske ideale.

JUGOSLOVANSKI UMETNIKI ZA BIENNALE V BENETKAH

Odbor za razstave jugoslovanskih umetnikov v inozemstvu je pred dnevi izbral dela umetnikov, ki bodo razstavljena na letošnji osmi Biennali v Benetkah. Razstavili bodo slikarji Marij Pregelj, Miodrag Protić in Lazar Vujaklija ter kipar Vojin Bakić.

Leposlovne nagrade Slov. kulturne akcije

RAZPIS LEPOSLOVNIH NAGRAD

Mecen, ki želi ostati neimenovan, je Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu zopet omogočil, da za leto 1956 razpiše

BOŽIČNE LEPOSLOVNE NAGRAD

v skupnem znesku 10.000 argentinških pesov z namenom da se poživijo slovensko ustvarjalno delo.

1. Nagrade so tri in sicer v zneskih: 5.000, 3.000 in 2.000 arg. pesov.
2. Prispevki morajo biti izvirna dela, ki niso bila objavljena ali delno izvajana (roman, drama, zbirka pesmi ali novel).
3. Sodelovati more vsak kjerkoli živeči slovenski književnik, razen članov žirije in nagradencev prejšnjega natečaja.
4. Rokopise je treba poslati do 31. oktobra 1956 in sicer v dveh na stroj pisanih izvodih na naslov: Slovenska kulturna akcija — Leposlovne nagrade —, Alvarado 350 — Ramos Mejia, Prov. Buenos Aires, Argentina.
5. Rokopisi morajo biti opremljeni s šifro. Pravo ime ali psevdonom katerega nosilec pa mora biti znan vsaj enemu članu razsodišča, je treba poslati v rokopisu priloženi zaprti kuverti ki nosi isto oznako kot rokopis. Kuverte se odpro na dan razglasitve, t. j. 22. decembra 1956. Objavljena bodo samo imena nagradjenih avtorjev, ostali rokopiši ostanejo na uporabo pisecem. Slovenska kulturna akcija pa lahko z avtorjem dovoljenjem objavi tudi ne-nagradjeno delo.
6. Pod psevdonimom poslano in nagradjeno delo se more tudi pod psevdonimom izdati, če avtor to želi.
7. Nagrade so izplačljive v Buenos Airesu.
8. Sodelujoči pristane na to, da bodo nagradjena dela izdana v knjižnem programu Slovenske kulturne akcije za leto 1957 ali kasneje. Nagradjena dramska dela bodo po možnosti tudi uprizorjena. Za oboje bo avtor dobil še redni honorar založbe.
9. Materialistično usmerjena dela ne pridejo v poštev pri razpisu leposlovnih nagrad.
10. Žirijo sestavljajo gg. Vinko Brumen, Lojze Geržinič, Ruda Jurčec, Milan Komar, Branko Rozman in Zorko Simčič.
11. Glasovanje razsodišča je tajno.
12. Razsodišče ima pravico proglasiti kakšno nagrado za nedoseženo, če misli, da predložena dela ne ustrezajo potrebni merili kakovosti. Pravtako si pridržuje pravico združiti dve ali več nagrad in jih razdeliti.

Buenos Aires, 25. februarja 1956

Slovenska kulturna akcija

Mraz po svetu

Mrzli val je zajel vso Italijo do Sicilije. Abruci so zopet pozorišče snežnih viharjev in zametov. Na področjih Trenta je temperatura padla na 24 stopinj pod ničlo, oster mraz je zajel tudi vso Avstrijo, severni kraji Evrope pa so hudo prizadeti zaradi plazov, ki so zahtevali že veliko smrtnih žrtev. Reka Donava grozi s poplavam, zlasti je v nevarnosti Vojvodina v Jugoslaviji. Naraščanje vode je povzročil ledeni jez pri Dalju, ki je ponekod debel do pet metrov in zadržuje reko v dolžini 40 km.

Jos. Spillmann:

11

DED IN VNUK

Ko jo je nadšerif pustil samo v sobi, je molila: »Moje dete mi je najljubša stvar na zemlji, pa vzemi ga, o Gospod, če je tako tvoja volja. Samo enega te prosim: ne daj, da bi se kdaj izneveril naši sveti Cerkvi.«

Preden je Sir Edmund zapustil Sankey House, je še podpisal ukaz, da starega graščaka iz Blainsea Hall zapro. Takoj je odšlo nekaj mož, da starca zgrabijo in pripeljejo v mesto Preston, kjer bo čez nekaj dni sodnik grof Derby sodil. Podšerif pa je dobil ukaz, naj takoj drugi dan prav tja odvede nečaka Johna.

Medtem pa je bila na povelje nadšerifovo stara Marta prinesla svojemu ljubemu Johnu jedi, da je ni mogel zmagati; ko je jedel, mu je pripovedovala, kam so mamice zaprli. Tudi ga je Marta učila, naj nikar ne izda, kje so imeli sveto mašo in kdo se je je udeležil, ker bi sicer v ječo prišli vsi, mati in vsi udeleženci. Hotela mu je še to in ono povedati, toda po hodniku je začel korakati gori in doli eden izmed bircov, in zato je stara Marta napeljala razgovor na vsakdanje reči.

Zvečerilo se je bilo. Deček je bil zopet sam v svoji sobici. V mraku je začel pre-

Proslava sv. očeta

Kljub slabemu vremenu je lepo uspela skupna papeška proslava katoliških Slovencev v Trstu. V cerkvi na Montuzzi smo imeli prav lepo uro molitve, zahvalno pesem in blagoslov. Nato smo se zbrali v Marijinem domu, kjer so mladi pevci zapeli dve zborni pesmi, dr. Poštovan pa je imel lep govor o Piju XII. Sledil je film o papežu; film je že zelo izrabljen in predstava ni zadovoljila; (udeležencem tukaj sporočamo, da nam je izposojevalnica zagotovila, da je film v dobrem stanju).

Skromna je bila naša prireditev, a upamo, da bo drugo leto veliko večja. Lepo bi namreč bilo, da bi po zgledu drugih katoliških narodov, tudi tržaški Slovenci začeli vsako leto obhajati obletnico papežev vladanja. Svetemu očetu smo z letošnjo naše skupne proslave poslali pozdravni telegram.

Obrede v cerkvi na Montuzzi je vodil naš krepak osemdesetletnik č. g. Matija Škabar. Ko smo ga pozneje vsi navdušeno pozdravili v dvorani, je želel vsem, da bi

Zahvalna slovesnost

Kot ob najbolj slovesnih priložnostih so goriški verniki v nedeljo 11. marca popoldne napolnili cerkev na Travniku ob zahvalni slovesnosti za sv. očeta. Slovesnost je vodil č. g. Alojzij Pavlin ob asistenci štirih duhovnikov in dveh slov. kanonikov. Slavnostni govor je imel msgr. Močnik, ki je v izbranih besedah poudaril pomen nedeljskega praznika, ki je bil praznik veselja za vse katoličane, tudi za nas Slovence, saj se sv. oče živo zanima tudi za naše zadeve in potrebe in mu je zelo pri srcu še posebno cerkev molka, med katero spada tudi velik del našega naroda.

Po slovesnih litanijs Sreca Jezusovega, ki jih je pel zbor duhovnikov pred oltarjem, je mogočno zadonela raz kor zahvalna pesem združenih cerkvenih pevskih zborov SKPD in Mar. družbe. Vso lepo slovesnost pa je zaključila veličastna Hallerjeva pesem »Tu es Petrus«.

Tako smo tudi goriški Slovenci častno zaključili prvi del programa na čast svetemu očetu. V nedeljo 18. marca pa se bodo njegovemu spominu oddolžile še goriške katoliške organizacije s slavnostno akademijo v dvorani Brezmadežne. Zaradi tesnosti prostora je akademija namenjena le članom in članicam kat. organizacij.

Zaključna dela mešane komisije za arhiv

V soboto 10. marca je odpotovala v Jugoslavijo skupina članov mešane komisije, ki je urejevala vprašanje prenosa sodnih in drugih aktov, ki se nanašajo na prebivalstvo tistega dela bivše goriške pokrajine, ki je prišel pod Jugoslavijo. V četrtek 8. marca so prepeljali iz goriške sodne palače v Novo Gorico še zadnje akte te vrste in mikrofilm, na katerega so v

mišljavati, kako bi pobegnil. Straži uteči, ki je okrog hiše oprezovala in se od časa do časa pod oknom prikazala, se mu ni zdelo težko; ampak kako priti do morja in potem preko, na Francosko? Ko bi le mater mogel vprašati! Morda bi pa oba skupaj bežala?

Treba je torej najprej do mamice v lovsko sobo. Pod oknom njegove sobe se je ob zidu vzpenjal star bršljan; po njem — tako je snoval načrt — bi splezal dol na vrt in potem na drugi strani hiše na isti način — tudi tam je preprezal bršljan vso steno — gori v okno lovške sobe.

Čakal je, da se je storila noč. Tiho je odprl okno in poslušal. Prav tedaj je šla straža mimo. »Zdaj gre okrog ogla« si je šepetal, »preden se vrne, moram biti zdolaj.« Spretno kakor verveca se je vzpel skozi okno in stopil na zid pod njim; zasmelo je med listjem bršljana in že je bil John po eni minuti na tleh. Otresel se je sneg z obleke. Zdajci so se spet približali enakomerni koraki straže, Mladec je počenil za ograjo iz grmovja; te se držeč, je prišel neopažen na drugo stran hiše. Okno lovške sobe, kjer je bila mati, je videl razsvetljeno. Sreče mu je radostno bilo ob misli, da bo po nekaj minutah pri materi. Njegov angel ga je varoval, da v temi ni zgrabil za suho vejo in zdrknil. Samo nekaj vrabecev, zmotenih iz nočnega

dočakali njegova leta in še dvajset zraven — v sreči in zadovoljstvu kot jo uživa on.

Mlade pevce, ki so bili iz različnih krajev (Rojan, Dolina, Mačkovičje) lepo pohvalimo, pogrešali pa smo katoliško dijaštvo iz mesta.

Ricmanje

Ze od leta 1750 dalje se v naši vasi slovesno praznuje god svetega Jožefa. Dokler državne meje niso bile tako blizu, so prihajali romarji celo iz zelo oddaljenih krajev, saj se je zbralo, kot pravi kronika, do dvesto tisoč romarjev. Tudi v sedanjih razmerah obiskovalcev ni malo, pač pa je malo pravih romarjev.

Letos bo opravil glavno sveto mašo s pridigo ob 10.30 monsignor Jakob Ukmar. Prva sv. maša bo že jutraj ob osmih. Popoldanski obiskovalci bodo imeli priliko biti pri sv. maši popoldne ob petih.

Če bo vreme ugodno, smo prepričani, da bo letošnje praznovanje sv. Jožefa poteklo v najlepšem redu. Kako je bilo, vam bomo povedali v prihodnji številki.

Rimu preslikali vse dokumente zgodovinske vrednosti, ki se nahajajo v goriški državni knjižnici. Sporazum o prenosu dokumentov je bil sklenjen po petletnih pogajanjih.

Šesti val mraza je zajel tudi naše kraje

Vsi smo že upali, da je sneg za to leto in z njim tudi mraz vzel slovo. Pa smo se bridko zmotili. Tako zvestih spremljevalcev človeštva kakor je letošnja mrzla zima, težko najdemo v zgodovini zadnjih desetletij. Po skoro pomladnem vremenu je zopet zapihala mrzla burja in toplota je kar čez noč padel na 6 in več stopinj pod ničlo. Kmetje so zaskrbljeni, ker jim je zelenjava pomrznila, pa tudi ozimna kar noče iz zemlje.

Ljudske hiše v Števerjanu

V Števerjanu bodo po posredovanju goriške prefekture zgradili ljudske hiše. Najemnika v teh hišah bo znašala od 4 do 6 tisoč lir. Zanimanje morajo poslati pisмено prošnjo na županstvo, ki bo tako ugotovilo, koliko oseb pride v poštev.

Jazbine

Zopet se oglašamo, čeprav poročate, da smo sitni kot otroci: Saj smo tudi mlada duhovnika; skoraj kot prezgodaj rojeni otrok za pod steklo, neboljenci, vsega potrebni. Nismo sami krivi, če nas je meja tako razdelila, da moramo: pri dveh cerkvah, ki sta bili v stari vikariji; pri dveh pokopališčih, ki sta ostali tam »na oni strani, kjer so partizani« — misliti še na eno, tretjo cerkev, tretje pokopališče, in na novo šolo. Da, tudi šolo so nam ob volitvah obljubili novo. In nismo na to pozabili. Otroci hočejo imeti, kar vidijo dru-

god. To je v njih naravi pač!

Sedaj, ko je gotovo, da je pripravljenih pet milijonov za novo šolo v Jazbinah, nam jo hočejo zanesti gor v Klanec, ali na Valerišče, kjer je že ena nova šola; da bi imeli v Števerjanu kar tri šole, v Jazbinah pa nobene. Ali se moramo prav za vsako stvar tako boriti? Za vse moramo orati ledino, biti za vse pionirji v pravem pomenu besede. Ali nismo poleg duhovnije ustanovili brž tudi šolo, celo dvorazredno, in zaposlili brž dve novi učni moči, pa bi ne smeli imeti sedaj v kraju skromne prave šole?! Kako ne popade človeka jeza pri taki nevoščljivosti in dolednem preziranju nekaterih občinskih? Že deveto leto imamo šolo v navadni kmetijski sobi, in moramo pribiti, da v dostojni sobi v nadstropju; ne v podstrešju, kot so nepoznavalci razmer ponovno zapisali! Tudi proti gospodarju hiše, v kateri je začasna kapela in slovenska šola, se je toliko govorilo (ker je Lah), da on agitira, da bi prišli pod mesto. Bog vas previdi! Če bi bil tak, bi najprej ne bil dovolil v hiši ne cerkve ne slovenske šole. Bodimo vendar točni in pravični!

Mimogredé povedano moramo za svoje pravice vsaj pisati, po časnikih klicati na pomoč, ker nas na občini zastopajo ob vsaki priliki. Tako se nam godi v vsem. Očitajo jazbinskim občinskim svetovalecem, da se niti sej ne udeležujejo več: Lepo vas prosim — kdo se ne utruji, bosti se prav za vsako mrvice z občinske mize! Na seje bi svetovalci res morali hoditi redno kot otroci v šolo, vsaj, da se ne bo sklepalo o naših jazbinskih zadevah brez nas.

Doberdobj

Tudi pri nas je pomlad zašla spet v zimo in povzročila veliko skrb kmetovalcem. V nedeljo 11. marca smo se spomnili sv. očeta, najprej v cerkvi z molitvijo in lepo slovesnostjo, nato pa še v naši župnijski dvorani. Na sporedu je bila deklamacija in pa skoptične slike, ki so nam nazorno pokazale ogromno delo pomoči, ki jo je papeška ustanova nudila narodu med vojno in tudi po vojni, vse do današnjih dni vsem potrebnim.

Srednješolski šport

Preteklo soboto se je vršila tekma ožez drn in strna za prvenstvo slovenskih šol. Tekmovalci so bili razdeljeni v dve skupini. Starejši so morali preteči okrog 1350 metrov, mlajši pa okrog 950 metrov. Zanimanje za tekmo je bilo zlasti veliko med najmlajšimi.

Če pogledamo tehnično-strokovno plat, moramo reči, da je tekma kar dobro izpadla, saj so bili doseženi časi precej boljši od lani. Organizacija tekem je bila kar dobra.

REZULTATI: 1. skupina: 1. Anselmi 3'34", 2. Leban B. 4'03", 3. Černic I., 4. Cerno, 5. Terpin J., 6. Del Medico.

II. skupina: 1. Kerpan 3'22", 2. Kusčič 3'25", 3. Kodermac W. 3'29", 4. Gergolet A., 5. Sfiligoj L., 6. Lovrenčič J.

— erma —

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpea: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Adenauerjeva zmaga

Adenauerjevi krščanski demokrati so zmagali pri deželnih volitvah v deželi Württemberg-Baden. Ta zmaga je izredno važna spričo spora, ki je nastal med krščanskimi demokrati in liberalci, ki so izstopili iz vlade v Bonnu ter se pridružili socialistični opoziciji. Nemško ljudstvo pa je pokazalo, da še zaupa modremu kanclerju. Liberalci in socialisti postajajo nervozni, ker se obe Nemčiji še nista zedinili. Če kje, pa je ravno v politiki potrebna potrpežljivost. Nemčija je že dvakrat v tem stoletju naredila veliko napako, ker ni bila potrpežljiva: prvič je to storil cesar Viljem, drugič pa Hitler. Oba sta se prenagila in palnila svet v dve krvavi svetovni vojni. Ali se niso Nemci od tega nič naučili? Če so se, bodo poslušali Adenauerja.

Izšel je PASTIRČEK
za mesec marec

OBVESTILA

VZORNI TEDEEN bo v Gorici od torka 20. do oljne nedelje 25. marca. Jutraj ob 6h bo vsak dan sv. maša s premišljevanjem v stolnici; zvečer ob 8h rožni venec, govor in blagoslov pri Sv. Antonu. Vzorni teden je namenjen družbenim in drugim dekletom ter ženam. Zato so vse prisrčno vabljenje.

OPOZORILO JUGOSLOVANSKIM BEGUNCEM. Določeni krog oseb nas je obvestil, da imajo jugoslovanski državljani, begunci, možnost prejema odškodnine za škodo, ki so jim jo med vojno povzročile nemške okupacijske sile.

V ta namen pa je potrebna natančna prijava škode z opisom okolnosti ter z navedbo višine utrpele škode po tedanji ceni.

V prijavi je treba navesti še osebne podatke oškodovanca, njegovo takratno in sedanje bivališče ter kraj in datum nastale škode. Po možnosti navesti tudi povzročitelja škode in priložiti morebitne dokazilne listine.

Begunci iz ozemlja Julijske Krajine, katero je bilo odstopljeno Jugoslaviji, ki niso optimalni za ohranitev italijanskega državljanstva oziroma, ki jim je opejca bila zavrnjena, naj tudi, če hočejo, prijavi škodo, ki so jo utrpeli od strani nemških okupacijskih sil.

Prijava je sestaviti v slovenščini, ali pa tudi v nemščini.

Prijave sprejema brezplačno pisarna dr. Avgusta Sfiligoja v Gorici, ul. Garibaldi 9, kjer prizadeti lahko dobijo pojasnila.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

DAROVI ZA MARIJANISČE: Gdč. A. vrelja Sanein iz Šklednja daruje za Marijanisčce 1000 lir ob smrti pok. Marije Škerjanc.

ZA SLOV. SIROTIŠČE: Marijan Rudolf 1070; Slovenec iz Tržica 1000 lir.

Blagim dobrotnikom naj Bog tisočkratno povrne!

čudno, če so bili katoliški meščani razburjeni; hoteli so videti in slišati, kako bodo sodniki sodili. Trumoma so torej meščani na vse zgodaj hiteli proti stari sodni dvorani »Moothall« (izg. Muthol) imenovani. Široka cesta med njo in med »Ribiškimi vratci« (Fishergate, izg. Fišergejt) je bila polna radovednežev. Ze eno uro pred začetkom obravnave je bila na galerijah sodne dvorane prava gneča, pa so še vedno prihajali ljudje skozi starodavna vrata, ki je na njih oboku bilo upodobljeno veličastno jagnje, obdano z napisom: Princeps pacis (Kralj miru) — gotovo primeren okrasek in napis za krščansko sodno dvorano, ki še dandanes priča o pobožnem mišljenju tistih, ki so bili dvorano zgradili.

(Nadaljevanje)

1) Ime Preston je bilo nastalo iz Priesttown (izgov. Pristtaun), kar pomeni: mesto duhovnikov. In to ime je bilo mestec tudi popolnoma zaslužilo; zakaj prěstonski meščanje so bili od najstarejših časov, odkar so bili njih dedje sprejeli katoliško vero, vedno zvesti rimskemu papežu in svojim katoliškim duhovnikom. Zvesti so ostali sv. Cerkvi tudi v žalostnih časih kralja Henrika VIII.; še vedno je mesto veljalo kot središče katoličanov v grofiji Lancashire (izg. Lenkešir) in se tudi še danes imenuje »angleški Rima«.

4. poglavje: PRED KRVAVO SODBO

Štiri dni po pravkar povedanem dogodku je vladalo med številnimi katoliškimi prebivalci mesteca Preston¹⁾ veliko razburjenje. Ker so se ta dan pričele obravnave zoper »nepokorne, trmaste katoličane, polovljene iz vse grofije, ni bilo prav nič